

VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS
SAUGOS INSPEKCIJOS (VATESI) VIRŠININKO
Į S A K Y M A S

**DĖL EKSPLOATAVIMO PATIRTIES NAUDOJIMO BRANDUOLINĖJE
ENERGETIKOJE REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO**

2009 m. gegužės 26 d. Nr. 22.3-49
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 119-2771) 14 straipsnio 1 dalies 2 punktu ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1014 „Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nuostatų ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos tarybos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 69-2814), 7.1–7.4 punktais:

1. T v i r t i n u Eksploatavimo patirties naudojimo branduolinėje energetikoje reikalavimus P-2009-04 (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. 1 punkte nurodyti reikalavimai įsigalioja nuo 2009 m. rugsėjo 1 d.

2.2. asmenys, kuriems iki šio įsakymo paskelbimo „Valstybės žiniuose“ dienos yra išduotos licencijos vadovaujantis Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 119-2771) 25 str. 1–6 punktais, iki 2009 m. rugsėjo 1 d. turi įvertinti savo eksploatavimo patirties panaudojimo sistemą ir pateikti ataskaitą VATESI apie šio įvertinimo rezultatus, o įvertinimo metu nustačius neatitikimų 1 punkte nurodytiems reikalavimams, atsižvelgdami į vykdomos veiklos branduolinėje energetikoje pobūdį, privalo nustatyti, pagrįsti ir suderinti su VATESI būtinų priemonių apimtį bei terminus, kad licenciatas atitiktų 1 punkte nurodytus reikalavimus.

VATESI VIRŠININKAS

GYTIS MAKSIMOVAS

**EKSPLOATAVIMO PATIRTIES NAUDOJIMO BRANDUOLINĖJE
ENERGETIKOJE REIKALAVIMAI
(P-2009-04)**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Eksploatavimo patirties naudojimo branduolinėje energetikoje reikalavimai (toliau – Reikalavimai) nustato pagrindinius Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos (toliau – VATESI) reikalavimus eksploatavimo patirties naudojimo sistemai. Reikalavimai privalomi visiems licenciatams, kuriems licencijos išduodamos pagal Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 119-2771) 25 straipsnio 1–6 punktus.

2. Licenciatas, siekdamas užkirsti kelią avarijoms, saugai svarbiems įvykiams, išvengti jų pasikartojimo bei užtikrinti saugą branduolinėje energetikoje ir toliau ją gerinti, privalo sistemingai analizuoti savo ir kitų asmenų, veikiančių branduolinės energetikos sektoriuje, patirtį.

3. Šiam tikslui pasiekti licenciatas, remdamasis šiais Reikalavimais bei geriausia tarptautine praktika, turi parengti procedūrų aprašus, pagal kuriuos turi būti naudojama informacija apie jo vykdomoje veikloje įvykusius įvykius, „vos ne įvykius“, avarijų pirmtakus, žemo lygio įvykius bei kita informacija apie eksploatavimo patirtį. Taip pat licenciatas turi nustatyti iš kitų branduolinės energetikos objektų, branduolinę saugą reguliuojančių institucijų ar kitų šaltinių gaunamos informacijos apie eksploatavimo patirtį įvertinimo bei naudojimo tvarką.

4. Licenciatas turi įsitikinti, kad jam prekes ir paslaugas teikiantys, darbus atliekantys asmenys efektyviai naudoja eksploatavimo patirtį savo veikloje bei turi eksploatavimo patirties naudojimo tvarkos aprašus.

5. Branduolinėje energetikoje eksploatavimo patirtis turi būti naudojama sistemingai. Į ją taip pat turi būti atsižvelgiama atliekant vadybos sistemos pakeitimus, saugos įvertinimus, vykdant modifikacijas.

6. Eksploatavimo patirtis turi būti naudojama visais branduolinės energetikos objekto gyvavimo etapais, pradedant projektavimu ir baigiant objekto eksploatavimo nutraukimu.

7. Branduolinės energetikos objekto saugos rodiklių sistema yra eksploatavimo patirties naudojimo sistemos dalis. Licenciatas branduolinės energetikos objekto saugai ir savo veiklai vertinti turi įdiegti bei naudoti saugos rodiklių sistemą, apimančią visus branduolinės energetikos objekto saugą įtakančius aspektus (pavyzdžiui, techninius, darbuotojų ir organizacijos veiklos). Licenciatas turi nustatyti ir pagrįsti saugos rodiklių reikšmių priimtino ribas. Saugos rodiklių kitimo tendencijos turi būti analizuojamos, o analizės rezultatai periodiškai pateikiami VATESI. Licenciatas turi sudaryti VATESI tiesioginės prieigos prie saugos rodiklių duomenų bazės galimybę.

8. Licenciatas, siekdamas gerinti eksploatuojamų objektų saugą, turi naudoti kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo patirtį bei ją keisti. Tuo tikslu būtina nustatyti ryšius ir bendradarbiauti su Lietuvos, užsienio šalių bei tarptautinėmis organizacijomis, vykdančiomis veiklą, susijusią su branduolinės energetikos objektų sauga.

9. Licenciatas, siekdamas informuoti apie eksploatavimo patirtį ir, reikalui esant, gauti konsultaciją įrangos gedimų ar įvykių atveju, turi nustatyti ryšius ir bendradarbiauti su asmenimis, kurie dalyvavo projektuojant branduolinės energetikos objektą ar gamino saugai svarbias konstrukcijas, sistemas bei komponentus, teikė paslaugas ir atliko su sauga susijusius darbus.

10. Eksploatavimo patirties informacija turi būti renkama, tvarkoma ir saugoma taip, kad būtų galima atlikti jos sistemingą paiešką, atranką ir įvertinimą bei ją būtų galima naudoti branduolinės energetikos objekto senėjimui valdyti, saugai gerinti, likusiam eksploatavimo resursui įvertinti, taip pat atlikti tikimybinę analizę bei periodinį saugos įvertinimą.

II. SĄVOKOS

11. Reikalavimuose vartojamos šios pagrindinės sąvokos:

11.1. **Avarijos pirmtakas (avarijos prekursorius)** – inicijuojantis įvykis, galintis sukelti avarinę situaciją.

11.2. **Eksploatavimo patirtis** – informacija apie įvykius (įskaitant avarijas, avarių pirmtakus, „vos ne įvykius“, žemo lygio įvykius), jų tendencijas, gerąją praktiką, taip pat informacija apie saugos rodiklių analizės, įsivertinimo rezultatus bei kita informacija (pavyzdžiui, kokybės užtikrinimo audito ataskaitos, nepriklausomų ekspertų ataskaitos, mokslinių techninių tyrimų rezultatai, taikytini sprendžiant saugos problemas), kurią tinkamai panaudojus būtų pagerinta branduolinės energetikos objekto sauga ir/ar licenciato veikla.

11.3. **Esminė priežastis** – pagrindinė inicijuojančio įvykio priežastis, kurią pašalinus būtų užkirstas kelias jam pasikartoti.

11.4. **Išorinė eksploatavimo patirtis** – informacija apie kitų Lietuvos, užsienio bei tarptautinių organizacijų patirtį branduolinėje energetikoje, kurią tinkamai pritaikius būtų padidinta branduolinės energetikos objekto sauga.

11.5. **Įvykis** – normalios eksploatacijos pažeidimas, įskaitant avarijas, taip pat bet koks nepageidaujamas atsitikimas (arba atsitikimų seka), kuris turi arba gali turėti neigiamą įtaką saugai, apie kurį pagal nustatytus kriterijus pranešama.

11.6. **Licenciatas** – juridinis asmuo, turintis VATESI išduotą licenciją verstis tam tikra veikla.

11.7. **Saugai svarbus įvykis** – įvykis, kurio metu (arba dėl kurio) buvo pažeistas nors vienas fizinis „apsaugos gilyn“ barjeras, sumažėjo jo veiksmingumas ir/arba pablogėjo saugos funkcijos užtikrinimas.

11.8. **Susijęs su sauga įvykis** – įvykis, kurio metu buvo paveiktos saugos arba saugai svarbios sistemos ar šioms sistemoms priklausančios elementai, taip pat radioaktyviųjų medžiagų išmetimas į aplinką, viršijantis nustatytas ribas, padidinta personalo apšvita.

11.9. **Tiesioginė priežastis** – latentinis trūkumas, kuris tapo inicijuojančio įvykio matoma priežastimi.

11.10. **Vidinė eksploatavimo patirtis** – tai licenciato patirtis, gauta eksploatuojant branduolinės energetikos objektą ar vykdant kitą veiklą branduolinėje energetikoje.

11.11. **Vos ne įvykis** – pasekmių neturėjęs atsitikimas (arba atsitikimų seka), kuris tam tikromis sąlygomis galėjo peraugti į saugai svarbų įvykį.

11.12. **Žemo lygio įvykis** – nepageidautinas atsitikimas (arba atsitikimų seka), turėjęs minimalias pasekmes ir nepatenkantis į įvykio, susijusio su sauga, kategoriją.

III. EKSPLOATAVIMO PATIRTIES NAUDOJIMO SISTEMOS VADYBA IR PROCEDŪROS

12. Eksploatavimo patirties naudojimo sistema turi būti licenciato vadybos sistemos dalis.

13. Licenciatas turi naudoti vidinę ir išorinę eksploatavimo patirtį.

14. Licenciatas, vykdantis veiklą branduolinėje energetikoje, turi turėti eksploatavimo patirties naudojimo politiką apibrėžiantį dokumentą, kuriame būtų nustatyta:

14.1. eksploatavimo patirties naudojimo sistemos struktūra, vidinės ir išorinės eksploatavimo patirties naudojimo procesas, jame dalyvaujančiųjų funkcijos, atsakomybė ir pareigos, taip pat apibrėžtos naudotinos informacijos rūšys;

- 14.2. eksploataavimo patirties analizės rezultatų naudojimo sritys, tikslai ir uždaviniai;
- 14.3. licencianto įsipareigojimas naudoti ir dalintis eksploataavimo patirtimi;
- 14.4. licencianto siekis nuolat gerinti saugą atliekant eksploataavimo patirties analizę;
- 14.5. tarptautinės gerosios praktikos naudojimo apimtis;
- 14.6. kriterijai vidinei eksploataavimo patirčiai dokumentuoti ir analizuoti. Turi būti nustatyta, kaip eksploataavimo patirties naudojimo procese vertinami įvykiai (įskaitant avarijų pirmtakus, „vos ne įvykius“, žemo lygio įvykius) ir kita;
- 14.7. informacijos platinimo apie vidinę eksploataavimo patirtį bei koreguojančių priemonių vykdymo procesas;
- 14.8. informacijos platinimo apie išorinės eksploataavimo patirties analizės rezultatus ir nustatytų koreguojančių priemonių vykdymo procesas;
- 14.9. eksploataavimo patirties naudojimo efektyvumo analizės ir įsivertinimo reguliarumas;
- 14.10. branduolinės energetikos objekto darbuotojų dalyvavimas analizuojant eksploataavimo patirtį bei šių darbuotojų mokymas;
- 14.11. eksploataavimo patirties grįžtamasis ryšys licencianto personalui;
- 14.12. kitų Lietuvos, užsienio bei tarptautinių suinteresuotų organizacijų informavimas apie gautas pamokas analizuojant vidinę ir išorinę eksploataavimo patirtį.
- 15. Eksploataavimo patirties naudojimui įgyvendinti privalo būti sukurta atitinkama organizacinė struktūra.
- 16. Eksploataavimo patirties naudojimo procesas turi būti atitinkamai įformintas. Tuo tikslu turi būti:
 - 16.1. nustatytas eksploataavimo patirties įvertinimui reikalingo personalo skaičius, reikalavimai jo kvalifikacijai ir patirčiai bei mokymo poreikiai;
 - 16.2. paskirtas už eksploataavimo patirties naudojimo sistemą atsakingas vadovas, turintis reikiamą kvalifikaciją;
 - 16.3. sukurti procedūrų aprašai, kuriuose nustatytas visų reikalingų funkcijų (pavyzdžiui, atpažinimo, registravimo, pranešimo, peržiūros ir atrankos, analizės, platinimo) vykdymas;
 - 16.4. paskirtas eksploataavimo patirčiai analizuoti personalas, turintis reikiamą kvalifikaciją, kuris sugebėtų atpažinti sąlygų, keliančių grėsmę saugai, požymius, kad laiku įvykdžius koreguojančias priemones būtų užkirstas kelias šioms sąlygoms atsirasti;
 - 16.5. skirtas pakankamas finansavimas eksploataavimo patirties naudojimo procesui palaikyti, sukurta tam reikalinga infrastruktūra ir įgyta įranga;
 - 16.6. bendradarbiaujama su atitinkamomis išorinėms organizacijomis, vykdančiomis veiklą branduolinės energetikos srityje;
 - 16.7. sukurtos kitų organizacijų, pramonės, ypač branduolinės energetikos sektoriuje, patirties naudojimo procedūros.

IV. ĮVYKIŲ ATPAŽINIMAS, REGISTRAVIMAS IR PRANEŠIMAS APIE JUOS

- 17. Licenciatas turi užtikrinti, kad jo turimos atpažinimo ir pranešimo apie įvykius bei bet kurias nepageidaujamas situacijas, neigiamai įtakančias arba galinčias įtakoti saugą branduolinės energetikos objekte, priemonės yra efektyvios.
- 18. Licenciatas turi nustatyti įvykių registravimo ir pranešimo apie juos kriterijus.
- 19. Kiek tai praktiškai įmanoma, turi būti siekiama, kad įvykių registravimo kriterijai būtų kuo žemesni. Jie turėtų leisti nustatyti nepageidaujamas sąlygas, dėl kurių reikia imtis koreguojančių priemonių šiose srityse: branduolinės energetikos objekto sistemose ir įrangoje, žmogaus veikloje bei organizacijoje, įskaitant dokumentaciją.
- 20. Turi būti registruojami visi įvykiai (įskaitant avarijų pirmtakus, „vos ne įvykius“ ir žemo lygio įvykius).

21. Kiekvienam branduolinės energetikos objekto gyvavimo etapui licenciatas turi parengti ir su VATESI suderinti branduolinės energetikos objekto gyvavimo etapo bei veiklos specifiką atitinkantį pranešimo apie įvykius procedūros aprašą. Jame turi būti nustatyti registravimo ir pranešimo VATESI apie įvykius kriterijai, tvarka, atsakomybė bei pareigos.

22. Nustatant pranešimo apie įvykius kriterijus, turi būti atsižvelgta į įvykių svarbą branduolinės energetikos objekto saugai. Licenciatas turi nedelsiant pranešti VATESI apie visus saugai svarbius įvykius.

23. Licenciatas turi reikalauti, kad visi dirbantieji branduolinės energetikos objekto darbuotojai (įskaitant rangovinių organizacijų darbuotojus) informuotų apie visus įvykius.

24. Licenciatas atsako už aktyvų personalo skatinimą pranešti apie „vos ne įvykius“, pavojingas sąlygas bei sąlygas dėl kurių padidėja galimybė suklysti ir tam palankaus psichologinio klimato organizacijoje sudarymą. Darbuotojų motyvacijai skatinti turi būti užtikrintas grįžtamasis ryšys, informuojant darbuotojus apie iš jų gautos informacijos naudojimą.

25. Personalas pagal atitinkamas mokymo programas turi būti mokomas identifikuoti įvykius (įskaitant avarijų pirmtakus, „vos ne įvykius“, žemo lygio įvykius), pavojingas sąlygas, taip pat sąlygas, dėl kurių padidėja galimybė suklysti.

26. Įvykiai (įskaitant avarijų pirmtakus, „vos ne įvykiai“ bei žemo lygio įvykiai) turi būti registruojami įvykių registravimo sistemoje, kuri turi atitikti šiuos reikalavimus:

26.1. Įvykių registravimo sistema turi būti aiški ir patogi;

26.2. Įvykių registravimo sistema turi užtikrinti paprastą dokumentų rūšiavimą ir reikiamos informacijos paiešką. Įvykiams registruoti turi būti naudojami kodai, skirti atlikti specializuotą paiešką, atranką bei analizę. Įvykių kodavimo sistema turi būti suderinta su VATESI ir atitikti Tarptautinės atominės energijos agentūros Informavimo apie incidentus sistemos kodavimą.

27. Licenciatas turi saugoti įvykių tyrimo ataskaitas bei pranešimus apie juos iki branduolinės energetikos objekto eksploatavimo nutraukimo pabaigos.

V. EKSPLOATAVIMO PATIRTIES PERŽIŪRA IR ATRANKA

28. Eksploatavimo patirties peržiūros tikslas yra įvertinti informaciją, siekiant nustatyti jos svarbą saugos požiūriu, naudojimo tikslingumą, tolesnės analizės detalumą (esminių priežasčių analizė, supaprastinta analizė, tendencijų nustatymas ir kita), koreguojančių priemonių prioritetiškumą bei neigiamų tendencijų atpažinimą.

29. Siekiant nustatyti ir įvertinti avarijų pirmtakus (prekursorius), įvykių peržiūros ir atrankos procese, kur tinkama, turi būti naudojami tikimybiniai metodai.

30. Turi būti peržiūrima visa gauta vidinė ir išorinė eksploatavimo patirtis.

31. Peržiūra ir atranka turi būti atliekama pagal procedūrų aprašus, kuriuos parengia licenciatas. Peržiūros bei atrankos procedūrų aprašuose turi būti apibrėžti vidinės ir išorinės eksploatavimo patirties šaltiniai, jų peržiūros periodiškumas, vidinės ir išorinės eksploatavimo patirties peržiūros ir atrankos kriterijai. Šiuose procedūrų aprašuose turi būti numatyta, kuriais atvejais būtina atlikti išsamią esminių priežasčių analizę ir kuriais atvejais – tendencijų analizę.

32. Procedūrų aprašai turi užtikrinti, kad peržiūra ir atranka bus atliekama sistemingai bei laiku, peržiūros ir atrankos išvados bus tinkamai dokumentuotos, o numatytos koreguojančios priemonės kontroliuojamos bei vykdomos.

33. Eksploatavimo patirties peržiūrą ir atranką turi vykdyti tam skirta specialistų grupė, kurią sudaro aukštos kvalifikacijos personalas, turintis žinių bei patirties įvairiose branduolinės energetikos objekto saugai svarbiose srityse (eksploatavimo, remonto, branduolinės saugos ir radiacinės apsaugos, žmogiškųjų veiksmų).

34. VATESI pareikalavus, turi būti pateikta eksploatavimo patirties peržiūros proceso istorija.

VI. EKSPLOATAVIMO PATIRTIES ANALIZĖ

35. Peržiūros ir atrankos proceso metu nustatčius, kad gauta vidinė bei išorinė eksploataavimo patirtis yra taikytina licenciato vykdomoje veikloje, ją būtina išsamiai išanalizuoti pagal licenciato patvirtintus ir su VATESI suderintus procedūrų aprašus bei prireikus imtis koreguojančių priemonių.

36. Nustatant įvykių analizės terminus ir apimtį, turi būti atsižvelgiama į jų svarbą saugai. Svarbių saugai įvykių pirminis įvertinimas turi būti atliktas nedelsiant, siekiant nustatyti, ar būtina imtis skubių koreguojančių priemonių.

37. Visi saugai svarbūs įvykiai, taip pat įvykiai, galintys turėti įtakos ilgalaikiam saugiam branduolinės energetikos objekto eksploatavimui, turi būti išsamiai ištirti, nustatytos jų tiesioginės (kodėl įvyko) ir esminės (kodėl įvykis tapo galimas) priežastys, įvertintas poveikis saugai ir potencialios pasekmės bei nustatytos koreguojančios priemonės. Pagal tyrimų rezultatus branduolinės energetikos objekto vadovybei turi būti pateiktos konkrečios rekomendacijos, kokių koreguojančių priemonių būtina imtis nedelsiant. Branduolinės energetikos objekto personalas turi būti supažindintas su šių įvykių tyrimo metu gauta informacija.

38. Turi būti skiriamas pakankamas dėmesys žemo lygio įvykiams bei „vos ne įvykiams“. Siekiant nustatyti jų bendrąsias priežastis, jie turi būti sistemingai analizuojami, rezultatai pristatomi branduolinės energetikos objekto vadovybei bei nustatomos koreguojančios priemonės.

39. Žemo lygio įvykių bei „vos ne įvykių“ analizė turi būti integruota į bendrą įvykių analizės procesą, o jos rezultatai naudojami nustatyti nepalankias sąlygas saugai užtikrinti. Atliekant saugai svarbaus įvykio esminių priežasčių analizę, turi būti ieškoma bendrų sąsajų su žemo lygio įvykių bei „vos ne įvykių“ priežastimis.

40. Žemo lygio įvykiai ir „vos ne įvykiai“ turi būti analizuojami naudojant kompiuterizuotas sistemas (duomenų bazes), kurios leidžia efektyviai rūšiuoti bei valdyti didelius sukauptų duomenų kiekius.

41. Įvykiai turi būti analizuojami pagal licenciato nustatytus procedūrų aprašus, suderintus su VATESI. Įvykių analizės procedūrų aprašuose turi būti nustatyti kiekvienam įvykio tipui taikytini analizės metodai, apibrėžtas analizės grupės formavimo principas, nustatyti analizę atliekančio personalo kvalifikacijos reikalavimai, tyrimo terminai bei galutinių ataskaitų turinys.

42. Licenciatas turi parengti ir suderinti su VATESI standartinę įvykio analizės ataskaitos formą.

43. Visi įvykiai turi būti analizuojami naudojant tinkamus metodus. Įvykiams analizuoti rekomenduojama parinkti metodus (arba jų kombinacijas), atsižvelgiant į konkretaus įvykio pobūdį.

44. Eksploataavimo patirtį turi analizuoti specialistai, turintys aukštą kvalifikaciją ir patirtį įvairiose branduolinės energetikos objekto eksploataavimo srityse. Įvykių analizę turi atlikti įvykių tyrimo metodus įsisavinęs personalas.

45. Įvykių, atitinkančių pranešimo VATESI apie juos kriterijus, analizė turi būti užbaigta ne vėliau kaip per 30 dienų, pateikiant ataskaitą VATESI.

46. Įvykio analizės metu jo įvertinimas svarbos saugai požiūriu gali kisti. Licenciatas turi užtikrinti, kad pasikeitusi informacija būtų perduota VATESI laiku.

47. Atliekant įvykių analizę turi būti atsižvelgiama į panašius įvykius įvykusius eksploatuojant branduolinės energetikos objektą ir kituose branduolinės energetikos objektuose.

48. Periodiškai turi būti rengiamos įvykių (įskaitant žemo lygio įvykių) ir jų tendencijų apžvalgos ataskaitos. Su apžvalgų rezultatais branduolinės energetikos objekto vadovybė turi periodiškai susipažinti.

49. Apie eksploataavimo patirties analizės rezultatus, svarbius saugai įvykius ir tendencijas turi būti pranešama licenciatu vadovybei.

50. Atsižvelgdamas į įvykių apžvalgos ataskaitų rezultatus, licenciatas prireikus nustato koreguojančias priemones.

51. Atliekant išorinės eksploataavimo patirties peržiūrą, būtina atsižvelgti į:

51.1. bendras išvadas, kurias galima pritaikyti branduolinės energetikos objektui;

51.2. branduolinės energetikos objekto įrangos panašumus;

51.3. panašius personalo veiksmus, kurie gali sukelti panašų įvykį;

51.4. panašius įvykius praeityje;

51.5. koreguojančias priemones, kurios gali būti pritaikytos branduolinės energetikos objektui.

52. Eksploataavimo patirties analizės (įvykio tyrimo, tendencijos nustatymo, išorinės eksploataavimo patirties analizės ir kita) pagrindu turi būti nustatomos koreguojančios priemonės, kurių galutinis tikslas yra pagerinti branduolinės energetikos objekto saugą (pavyzdžiui, likviduojant esmines įvykių priežastis, užkertant kelią įvykiams pasikartoti, pašalinant neigiamas tendencijas, įdiegiant gerą praktiką ir kita).

53. Siekdamas, kad koreguojančios priemonės būtų efektyvios, licenciatas turi jų efektyvumą periodiškai analizuoti ir kontroliuoti, ar jos įvykdomos laiku. Nustačius, kad koreguojančios priemonės buvo neefektyvios, apie tai turi būti informuojama branduolinės energetikos objekto vadovybė bei VATESI.

54. Nustatydamas koreguojančias priemones licenciatas turi įvertinti poreikį tobulinti valdymo sistemą ir gerinti saugos kultūrą.

VII. TENDENCIJŲ ANALIZĖ

55. Siekiant kuo anksčiau nustatyti sąlygas, kurios, nesiėmus prevencinių priemonių, vėliau galėtų tapti saugos požiūriu nepriimtinais ir įtakoti įvykių su sunkiomis pasekmėmis atsiradimą branduolinės energetikos objekte, turi būti vykdoma tendencijų analizė.

56. Informacija tendencijų analizei atrenkama eksploataavimo patirties peržiūros proceso metu. Ji turi apimti įrangos gedimus, darbuotojų veiklos, organizacinius bei procedūrų aprašų trūkumus, taip pat duomenis, aprašančius įvykių (įskaitant „vos ne įvykių“) metu buvusias sąlygas. Tuo tikslu licenciatas turi įdiegti informacijos, gaunamos tendencijų analizei, kategorizavimo (kodavimo) sistemą.

57. Tendencijų analizės pagrindu turi būti atliekama įvairių personalo grupių veiklos analizė siekiant nustatyti veiksnus, įtakojusius prastesnius nei buvo tikėtasi veiklos rezultatus. Paskesni tyrimai turi būti atliekami siekiant geriau suprasti neigiamos tendencijos priežastis bei nustatyti ją sąlygojusius veiksnus.

58. Nustačius nepageidaujamą tendenciją, ji turi būti nagrinėjama kaip įvykis.

59. Tendencijų analizė turi būti dokumentuojama.

60. Licenciatas turi turėti tendencijų apžvalgos ir įvertinimo tvarkos aprašą. Licenciatas turi periodiškai peržiūrėti tendencijų apžvalgas bei, nustačius neigiamas tendencijas, nustatyti koreguojančias priemones.

61. Tendencijų analizės rezultatai ne rečiau kaip kartą per šešis mėnesius turi būti pateikiami VATESI.

VIII. EKSPLOATAVIMO PATIRTIES NAUDOJIMAS IR PLATINIMAS

62. Branduolinės energetikos objekto vadovybė turi skatinti personalą naudoti eksploataavimo patirtį savo veikloje bei mokymo procese.

63. Licenciatas turi sudaryti sąlygas branduolinės energetikos objekto personalui susipažinti su eksploataavimo patirtimi. Personalas turi naudoti eksploataavimo patirtį

sprendžiant kylančias ir numatant galimas problemas per instruktažus, prieš darbus, svarstant techninius projektus ir kitais atvejais.

64. Informacija turi laiku pasiekti personalą, kuriam ji yra aktualiausia dėl atliekamo darbo ypatumų.

65. Licenciatas turi užtikrinti, kad personalo mokymo programų turinys būtų periodiškai peržiūrimas ir naujinamas atsižvelgiant į gautą patirtį (vidinę bei išorinę).

66. Licenciatas turi turėti eksploataavimo patirties informacijos naudojimo ir platinimo procedūros aprašą, kuriame būtų apibrėžtos platinamos informacijos rūšys bei suinteresuotų informacijos gavėjų sąrašas.

67. Licenciatas turi ne rečiau kaip kartą per šešis mėnesius informuoti VATESI apie vidinės ir išorinės eksploataavimo patirties analizės rezultatus bei jos pagrindu įvykdytas ar planuojamas vykdyti koreguojančias priemones.

68. Eksploataavimo patirties informacijai platinti ir ja keistis turi būti naudojamos šiuolaikinės priemonės.

IX. EKSPLOATAVIMO PATIRTIES NAUDOJIMO SISTEMOS EFEKTYVUMO ĮVERTINIMAS

69. Eksploataavimo patirties naudojimo branduolinėje energetikoje sistemos efektyvumui įvertinti licenciatas turi sukurti ir įdiegti įsivertinimo metodiką.

70. Eksploataavimo patirties naudojimo procedūrų aprašai bei koreguojančių priemonių efektyvumas turi būti periodiškai peržiūrimi. Turi būti įvertinama, ar paskirtos koreguojančios priemonės yra pakankamos, siekiant užkirsti kelią panašiams įvykiams pasikartoti.

71. Saugos rodikliai, kaip pagalbinių priemonė, turi būti naudojami atliekant eksploataavimo patirties naudojimo sistemos efektyvumo įvertinimą.

72. Eksploataavimo patirties naudojimo sistemos efektyvumo įvertinimo rezultatai turi būti dokumentuojami.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

73. Asmuo, pažeidęs šiuos Reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
